

Emociju Strūpa instrumenta izstrāde

Darba autore:

Rebeka Nagle

Darba zinātniskā vadītāja:

Mg. psych. Kristīne Šneidere
RSU Veselības psiholoģijas un pedagogijas
katedra, asistente

Aktualitāte, problēma un mērķis

COVID-19 infekcija ir samērā neizpētīta un jauna;

Būtu jānoskaidro, vai COVID-19 infekcijas sekundārajām sekām ir ietekme uz cilvēka kognitīvajiem procesiem;

Mērķis – radīt vārdu normas, kas saistītas ar COVID-19 un tad izstrādāt instrumentu, kas novērtē reakcijas laiku uz neitrāliem un emocionāli piesātinātiem stimulu vārdiem;

Teorētiskais pamatojums

Emocionālās reakcijas laiks ir laiks ar kādu cilvēks spēj reaģēt uz emocionālo stimulu. Pēdējās desmitgades pētījumu rezultāti norāda, ka emocionālās reakcijas laiks ir atkarīgs no tā kā cilvēks uztver emocionālos stimulus (*Paelecke, et al., 2012; Hibbeln et al., 2017*).

Ir vairākas metodes ar kuru palīdzību var nomērīt emocionālo reakcijas laiku. Viena no tām ir emociju Strūpa rīks. Šī rīka pamatā ir ideja par to, cik ātri respondents reaģēs uz emocionāli piesātinātu vārdu krāsu, salīdzinājumā ar neitrālu vārdu krāsu (*Ben-Haim et al., 2016*).

Tipiskākie iegūtie dati ir tādi, ka cilvēkiem vajag vairāk laika, lai nosauktu emocionāli piesātinātu vārdu krāsu, nekā neitrālu vārdu krāsu (*Ben-Haim et al., 2016*).

Pētījuma jautājumi

- Kādi ir 10 biežāk asociētie vārdi ar COVID-19 infekciju?
- Kādi ir Emociju Strūpa rīka iekšējās saskaņotības un psihometriskie rādītāji?
- Vai pastāv atšķirība reakcijas laikā un kļūdu skaitā starp neitrāliem un COVID-19 saistītajiem stimulu vārdiem?

Metode – 1. posms

Dalībnieki:

- 166 (17% vīrieši)
- 18 – 56 gadi ($M = 23$)

Procedūra:

- Emocionālie vārdi – anketa
- Neitrālie vārdi – pieejamie Strūpa rīki zinātniskajās datu bāzēs

Procedūra:

- Anketa izveidota *visidati.lv*, ievietota *Facebook* platformā;
- Brīvprātīga anketa, kuras izpildīšana neparedz atlīdzību;
- Dati ievākti no 2020. gada 26. oktobra līdz 1.decembrim.

ANKETA

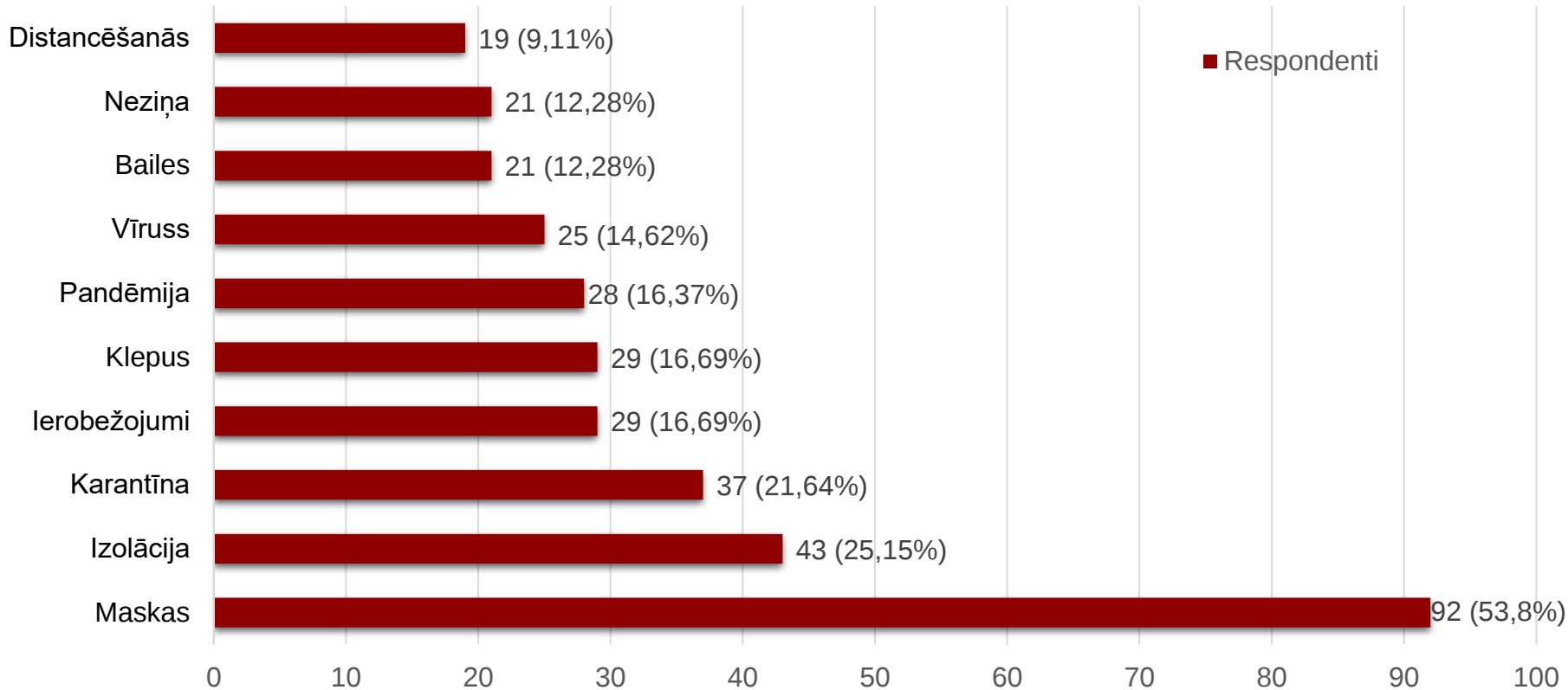

Datu apstrāde:

- *Microsoft Excel* – biežumu pārbaude

Rezultāti – 1. posms

Emocionālie vārdi

Neitrālie vārdi

- Krēsls
- Galds
- Kaste
- Iela
- Koks
- Pildspalva
- Atslēga
- Lietussargs
- Dakša
- Veikals

Metode – 2. posms

Dalībnieki:

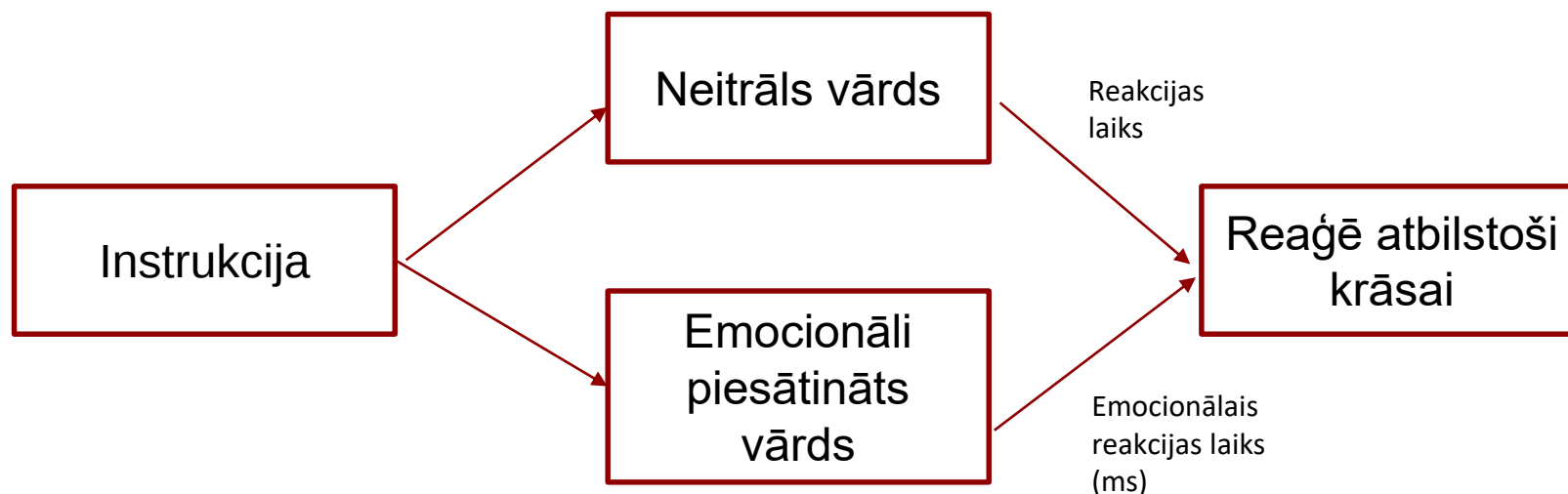
- 91 (35,2 % vīrieši);
- 18 – 68 gadi ($M = 33,5$);
- Latviski runājoši, dzimtā valoda – latviešu;
- Izslēgti 14 pētījuma dalībnieki, apstrādāti 77 respondentu dati.

Izslēgšanas kritēriji:

- Uzdevums veikts ar kreiso roku;
- Emociju Strūpa rīkā uzrādītais reakcijas laiks zemāks par 0,7 sekundēm;
- Emociju Strūpa rīkā ir pārsniegts 8 kļūdu skaits.

Instrumenti:

- **Demogrāfiskā anketa** - dalībnieka kods, dzimums, vecums, dzimtā valoda, vadošā roka, pieredze ar COVID-19 infekciju;
- **Emociju Strūpa rīks** - emocionālā reakcijas laika novērtēšanai. Kā stimulvārdi tiks izmantoti 10 emocionāli ar COVID-19 semantiski saistīti vārdi un 10 neitrāli vārdi. Respondenta uzdevums ir pēc iespējas ātrāk uz klaviatūras nospiegt attiecīgo bultiņu, kas apzīmē konkrētu krāsu.

Neierobežots laiks, reaģē uz klaviatūras taustiņa piespiešanu

Procedūra:

- Demogrāfiskās anketas un emociju Strūpa rīka izveidošana *PsychoPy* programmā, to sinhronizēšana ar *Pavlovica*;
- Datu ievākšana:
Facebook
«Sniega pikas» metode
Tikšanās *Zoom* platformā
- Dati tika ievākti no 2021. gada 1. aprīļa līdz 2021. gada 10. aprīlim.

Datu apstrāde:

- *IMB SPSS Statistics 26*;
- Pantu psihometrisko rādītāju un iekšējās saskaņotības analīze - Kronbaha alfa un diskriminācijas indekss;
- Atšķirību pārbaude starp mainīgajiem - Vilkoksona rangu tests.

Rezultāti – 2. posms

- Skalas iekšējā saskaņotība ir augsta, $\alpha > 0,7$;
- Gan skalu, gan apakšskalu diskriminācijas indeksi iekļaujas diapazonā no 0,43 līdz 0,72 – visi panti attiecas uz mērāmo pazīmi;
- Vidējie reakcijas laiki uz emocionālajiem stimuliem ir pārsvarā lielāki nekā uz neitrālajiem stimuliem.

Skalas	α
Emocionālā	0,87
Neitrālā	0,88
Kopējā	0,88

Stimulvārds	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>DI</i>
Izolācija	1,00	0,39	0,53
Neziņa	0,96	0,35	0,72
Ierobežojumi	0,95	0,30	0,45
Klepus	0,94	0,31	0,48
Lietussargs	0,94	0,31	0,58
Koks	0,93	0,30	0,48
Bailes	0,92	0,32	0,43
Maskas	0,91	0,31	0,71
Iela	0,89	0,30	0,70
Kaste	0,87	0,25	0,65
Atslēga	0,85	0,25	0,68
Galds	0,85	0,25	0,56
Distancēšanās	0,84	0,29	0,61
Veikals	0,84	0,25	0,66
Vīruss	0,83	0,30	0,64
Dakša	0,83	0,25	0,72
Pandēmija	0,82	0,23	0,68
Krēsls	0,82	0,27	0,60
Pildspalva	0,82	0,27	0,51
Karantīna	0,81	0,26	0,66

Ierobežojumi

- Maza pētījuma dalībnieku izlase;
- Nepietiekams stimulumateriāla emocionālais piesātinājums;
- Respondenti emociju Strūpa uzdevuma pildīšanas brīdī, pievērsa uzmanību stimuldārda krāsai, nevis stimuldārda nozīmei;
- Sarežģījumi atcerēties bultuņu apzīmējumus stimuldārda krāsai.

Secinājumi

- Cilvēkiem ir līdzīgas vārdu asociācijas ar COVID-19 infekciju. Asociācijas ir cieši saistītas ar visbiežāk redzamajiem un notiekošajiem procesiem pandēmijas laikā;
- Emociju Strūpa iekšējā saskaņotība ir augsta ($\alpha = 0,88$), tāpat, ņemot vērā skalu diskriminācijas indeksus, var secināt, ka visi panti attiecas uz mērāmo pazīmi;
- Reakcijas laiks uz emocionāli piesātinātajiem stimulvārdiem ir garāks, nekā uz neitrālajiem, kas nozīmē, ka emocionāli piesātināti vārdi, kavē reakciju uz stimulu;
- Nepastāv nozīmīgas atšķirības kļūdu skaitā starp emocionālajiem un neitrālajiem stimulvārdiem;

Paldies par uzmanību!

